

Målgruppsinventeringar inom barn och unga

Sofie Stener, socionom, planerare/utvecklare Barn och familjeenheten Nacka kommun

Francesca Östberg, socionom/Fil Dr, Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet

Vilka är socialtjänsten barn?

Hur vi gjorde?

- Verksamhetssystem saknar målgruppsfokus
- Sammanställda frågor utifrån forskning
- En enkät per barn
- Handläggarnas kännedom och bedömning
- UNO-kod
- Två mät månader
- Återkoppling och diskussioner
- Sammanställning av resultat
- Samarbete med andra kommuner

Enkätfrågorna (30 st)

Grunddata
barnet

Familjens
situation

Familjens
tidigare och
nuvarande
kontakter

Barnets
problem-
områden

Moderns
problem-
områden

Faderns
problem-
områden

Bedömning av
familjens situation

Grunden

- Ca 50 socialsekreterare
- 805 enkätsvar varav 576 unika barn
- **Pojkar 57 % och Flickor 43 %**
- **Utrikesfödda: Barn 15 %, Mor 44 %, Far 53 %**
- 27% av barnen bor med båda sina föräldrar

De fem vanligaste problemområdena för barnen

Kommun	Inga egna problem	Relationskonflikter mellan barn och föräldrar	Psykisk ohälsa/sjukdom	Bevittnat våld i hemmet	Utåtagerande beteende
Nacka	41 %	Far 17 % Mor 24 %	25 %	15 %	14 %

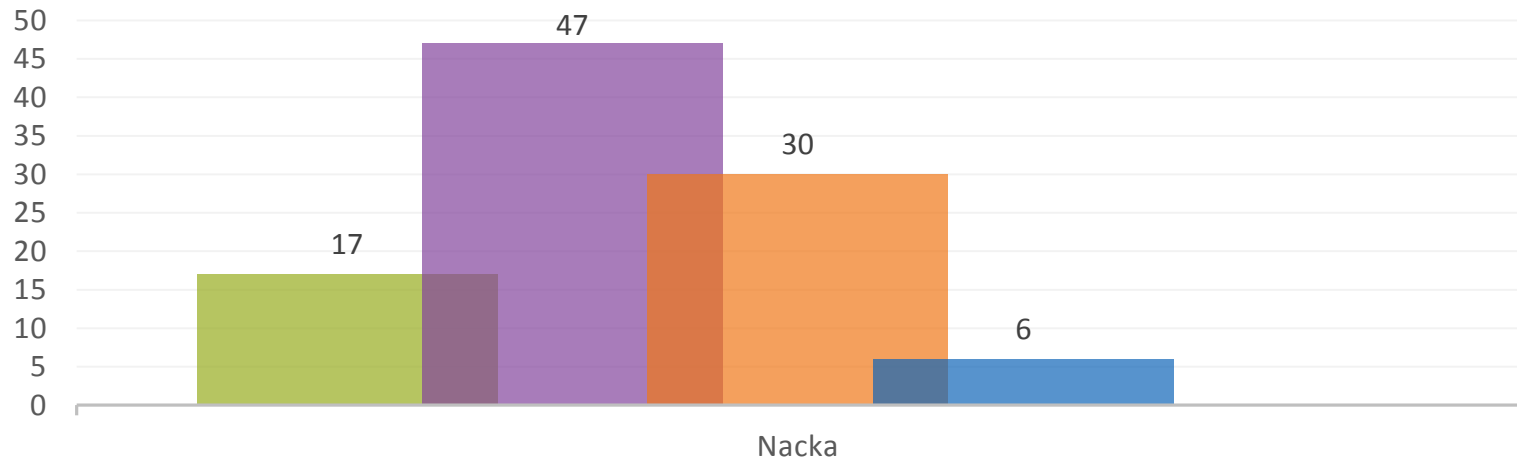
Föräldrarnas vanligaste problemområden

	Relations eller vårdnads-konflikt	Psykisk ohälsa/sjukdom	Relation mellan barn och förälder	Våld mellan familje-medlem-mar	Beroende
Modern	41 %	27 %	24 %	17 %	9%
Fadern	39 %	11 %	17%	16 %	15 %

Mödrarna hade i snitt 2-2,3 problemområden

Fäderna hade i snitt 1,6-2,5 problemområden

Hur allvarlig är familjens situation utifrån din bedömning (%)

- Familjen har inget behov av insatser.
- Familjen och/eller barnet är i behov av öppna, kortvariga insatser.
- Familjen och/eller barnet är i behov av insatser av mer omfattande och ingripande karaktär.
- Föräldrarna har flera mångåriga problem/behov av insatser hos de flesta familjemedlemmarna, familjen är känd i flera vårdinrättningar och i generationer.

Hur kan vi upptäcka våld och missbruk i ett tidigt skede?

Ett utvecklingsprojekt

Syftet:

Att undersöka och utveckla arbetet med familjer med mycket komplex problematik.

Finns det en möjlighet att upptäcka dem tidigare och kan man finna öppningar som inte använts?

Frågor man ville få besvarade

För att få kunskap om det kan finnas möjlighet att upptäcka denna typ av familjer tidigare ställdes följande frågor:

- Om det tidigt funnits tecken på en allvarlig livssituation
- Om man idag kan finna öppningar till samarbete med familjerna som inte använts,
- Om det fanns exempel på lyckade insatser/kontakter/perioder för familjen.
- Annat som har uppmärksammats?

Urval, material och metod

- Genomläsning av ett urval akter på åtta familjer som varit aktuella 10 år eller mer.
- Åtta socialsekreterare läste varsin akt och skrev sammanfattningar av dokumentationen. Socialsekreterarna skrev ner sina reflektioner för varje familj utifrån frågorna.
- Forskaren gjorde en sammanfattning av sammanfattningarna och gjorde ytterligare reflektioner samt kopplade till forskning.

Familjebakgrund

- Alla familjer utom en har många barn (tre eller fler)
- Alla mödrar utom en var unga när de fick sitt första barn (under 23 år)
- Alla mödrar är lågutbildade och tre av dem beskrivs som svagbegåvade
- I alla familjer har barnen blivit omhändertagna med LVU
- I Majoriteten av familjerna har både fäder och mödrar haft insatser från socialtjänsten och i hälften av familjerna redan som barn
- Majoriteten av fäder och mödrar har beroendeproblematik. Samtliga fäder har det
- Samtliga mödrar lider av psykisk ohälsa och är beroende av försörjningsstöd

Viktiga resultat

- **Påfallande lågintensiva insatser till barn som lever med föräldrar som har mycket grava problem**
 - ✓ Samma insatser ges om och om igen.
- **Problematik som föräldrars långvariga missbruk, våld i hemmet och kognitiva funktionshinder**
- **Föräldrars vilja styr i val av insatser, om de ska avslutas, påbörjas igen etc.**
 - ✓ Är det för att man inte vet vad de har fått för insatser tidigare (personalomsättning)? Är det uppgivenhet pga. att lämpliga insatser inte finns att tillgå eller bristande kunskap om vad som kan riskera barns utveckling och hälsa eller
 - ✓ Är det en resursfråga?

Viktiga resultat

- **Stora luckor – inga motiveringar**
svårt att få veta vad som har hänt genom att läsa akterna
- **Fallen speglar ett akutdrivet socialt arbete med bristande barnfokus och att insatser inte fullföljs. Varför framgår inte.**
- **När barn och vuxna berättar om missförhållanden händer inget särskilt.**

- Vi vet på ett tidigt stadium att barnen lever i en riskmiljö
- Vi vet att insatser behövs på alla nivåer och inom flera system samtidigt
- Det kräver samverkan mellan organisationens olika delar (LSS, vuxen, försörjningsstöd etc), mellan professioner och verksamheter såväl i utredning som under pågående insatser.
- Vad kan det innebära i det konkreta arbetet?

Reflektioner efter läsningen

- Bristande barnfokus – vi vet inte så mycket om barnen
- Insatserna fullföljs inte. Varför?
- Är det pga av dålig kunskap om riskfaktorer?
- Är det pga brist på verksamma insatser?
- Beror det på hög personalomsättning,
- Bristande handledning ?
- Att arbetet med våldsproblematik och missbruk är så pass svårt, kräver hög kompetens och kontinuitet så att chansen att lyckas inte är så stor?
- Att organisationen splittrar och fragmentiserar arbetet?

Nackas utvecklingsarbete

- Konsultmöten där vi kan komma och dra ärenden
- Brukarens behov blev grunden till en nya organisationen
- Mer serviceinsatser och förebyggande insatser
- Samlad mottagning utifrån individen/familjens behov
- Olika storlekar på barnavårdsutredningarna
(kortutredningar, traditionella utredning, samordnade utredningar)
- Utveckling av nya insatser till särskilda grupper
- Tjänstefördelning och ett nära ledarskap

Mottagning

Förebyggande arbete

Ärende som inte kräver utredning

Hänvisning, avslag
Ej inleda utredning direkt
och kommunikering

Kortutredning*

Möte med socialsekreterare där vi
kartlägger, bedömer och fattar beslut

Hänvisning till utförare

Utförare

Träffar insatshandläggare samma dag
(trepartsmöte) och kommer i insats direkt

Utredning och uppföljning (barn, VUX, FUNK, Ensamkommande)

Möte med socialsekreterare där vi
kartlägger, bedömer och fattar beslut

Träffar insatshandläggare
(trepartsmöte) inför insats

Uppföljning

Samordnad utredning och uppföljning (inkl. våld)

Team inkl. samordnare
med rätt kompetenser &
med barnombud
samma vecka

Initial utredning

Familjeutredning

Bedömning
och beslut

Träffar insatshandläggare
(trepartsmöte) inför insats

Uppföljning

* Uppföljning genomförs i
spåret utredning

Sofie Stener, planerare/utvecklare Nacka kommun;
sofie.stener@nacka.se

Kristina Engwall, Chef/Forskningsledare, FoU Södertörn
kristina.engwall@fou-sodertorn.se

www.fou-sodertorn.se